

Naročnina listu: --

Celo leto . . . K 50.—
Pol leta . . . 26.—
Četrt leta . . . 13.—

Zunaj jugoslavije:

Celo leto . . . 66.—

Posamezne številke
na štirih straneh 60 v.

Uredništvo i. upravništvo:
Maribor, Koroška ulica
št. 5. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Inserati ali oznanila

se računajo po K 1.30
od enoredne politvrste:
pri večkratnih oznanilih
— popust. —

„Straža“ izhaja v pon-
deljek in petek popoldne.
Rokopisi se vračajo.

Z uredništvom se more
govoriti vsak dan od
11. do 12. ure popoldne.

8. številka.

Maribor, dne 26. januarja 1920.

Letnik XII.

Osvoboditev vojnih ujetnikov.

Poslanec dr. Hohnjec je v zadevi naših vojnih ujetnikov v Italiji poslal 29. oktobra 1919 interpelacijo in 4. decembra vprašanje na ministrskega predsednika Davidoviča. Ministrski predsednik je nato odposlal odgovor 25. decembra,

dostavljen dr. Hohnjecu čez en mesec v katerem poroča, da je po dolgih in mučnih naporih naše vlade italijanska vlada prejela naš predlog o osvoboditvi naših vojnih ujetnikov.

Dvojna vrednost denarja.

Denar ima dvojno vrednost: tržno in kupno. Tržna cena denarja se določa na borzi in je odvisna od najrazličnejših činiteljev: od pokritja pri bankah, od splošnega gospodarskega stanja v državi, od zahtevanosti denarja dotične države v tujini itd. Poleg te tržne cene denarja ima pa še drugo — kupno vrednost, ki je odvisna od tega, koliko za denar lahko kupiš. Kupna cena je lahko večja ali manjša, kakor je pa tržna cena. Na splošno je gotovo bolje, da je razlika med kupno in med tržno ceno kolikor mogoče majhna. Dandanes imamo pa žalosten pojav, da je razlika med tržno in med kupno ceno krone nesorazmerno velika. Avstrijska krona ima na švicarskem denarnem trgu komaj še 2 vinarja vrednosti, v domovini pa še vseeno znatno kupno ceno.

Razlika med kupno in med tržno ceno denarja je torej velikanska. Kaj sledi iz tega?

Vsi predmeti,

katere dobivamo iz tujine, so v primeri s kupno ceno denarja, kakor jo ima doma, neznansko dragi. Naša država mora uvažati mnogo sirovin, a še več tujinskih izdelkov, ker je naša industrija slaba, staro blago je pa izžepala vojsko. Ta velikanska razlika med vrednostjo, katero ima denar doma in katero ima v tujini, pa silno otežuje redno trgovino, ter daje vzpodbujajo verzišnikom in tihotapstvu.

Naši najpotrebnejši

predmeti grede v tujino potom verzišništva, tihotapstva in na razne druge načine. Vzemimo primer: jajce se dobi pri kmetici na deželi za 1 krono ali za pet vinarjev po tržni ceni. Isto jajce bo veljalo v Švici en frank, kar je v našem denarju 25 kron. Razume se, da je silno zapeljivo kupiti blago za 1 krono in ga prodati v Švico za 25 kron. Dokler bo taka razlika v cenah, nepomagajo nobene prepovedi in nobeni finančni in bizični. Pri tako velikanskem dobičku premaga človek vse ovire. Ako traja to dolgo časa, bo tujina polagoma izsesala vse pridolge naše domovine, pri nas bo neprestano pomanjkanje vsega, ker pojde vse v tujino. Pomisliti je še treba, da se sedanja zaprtja mej ne bo dala vzdržati večno. Med narodi mo-

ra biti prost promet in potem pojde vse bogastvo naše domovine v tujino v širokih curkih.

Tuj kapital

bo zalil naše kraje. Za tuj denar dobiš silno veliko našega denarja, doma ima pa naš denar vendar še precej veliko kupno moč. Posledica bo, da bo vsakdo, kdor ima kaj tujega denarja, prišel k nam, kupoval akcije naših podjetij, pa tudi posestva in hiše, v prvi vrsti seveda gozde in rudnike. Kdor ima v Švici, recimo, 10.000 frankov, je pravzaprav revež, ako pa pride k nam, dobi za 10.000 frankov 250.000 kron, to je četrtilijona in s tem denarjem si že lahko kupi hišo s posestvom ali pa začne kakšno podjetje. To bo seveda ugodna prilika za velike in male kapitaliste iz tujine, pa tudi pustolovce in eksistence, ki hočejo živeti in bogateti na dvomilijevne načine. Tuji kapitalisti bodo kupovali akcije naših podjetij, na ta način bodo naša velika podjetja prišla naglo pod tuje ime. Zadrževamo, da se naloži davek na vojne dobičke. A preden se bo kaj zgodilo, bodo vsa velika podjetja v tujih rokah, ker s tujim denarjem se pri nas lahko kupi veliko, ali pa bodo vsaj deloma prišla pod vpliv tujega kapitala ter si naredila tujo državnost. In potem je z vsemi takimi načrti konec.

Vse to bi bilo nemogoče, ako bi bila kupna in tržna cena denarja vsaj približno enaka. Nikdo ne bi izvažal jajce v Švico, ako bi imela pri nas in tam približno enako ceno. Tihotapstvo bi samo ob sebi odpadlo, blago ki prihaja iz tujine, bi bilo cenejše in tuji kapital bi nam ne delal nevarnosti. Po Dunaju se suče vse polno tujcev in kupujejo vse, kar pride pod roko. Ta tok se bo obrnil v vedno večji meri tudi k nam in ako pojde tako dalje, bo slednjič razprodano vse.

Sedaj bi morali predvsem premisliti, kako izenačiti to dvojno vrednost krone? Treba je najti čisto nov potov, moremo jih najti, kajti ljudstvo in država morata živeti. Ne stori se pa v tem oziru ničesar, nismo storili niti od daleč toliko, kot Čehoslovaška in Avstrija. Ako pojde tako daleč, moramo priti do dneva, ko država ne bo niti mogla plačati uradnikov.

kot s čredo govedi, ki jo prodajajo. Za komandanta je nam bil mlad laški aspirantek, ki se je veliko brigal za bližnji ženski svet, zato pa mu je ostalo tem manj brige za nas, njemu zaupane ujetnike. Četovodja, ki je opravljal posel poveljnika, je kradel naše pristojbine, kradel je desetnik, kradel zadnji alpinec. Bili so to mladi fantki 1900. letnika, ki so tedaj pač prvič imeli opraviti s sovražnikom. Potem so se menjavale straže in komandanti, bili so dobri in slabi časi. Kopalci smo rudo, delali opeko, popravljali ceste in železnice. Mnogo naših je ušlo, pomrlo, se ponesrečilo itd. itd.

Prišel sem do konca svojih doživljajev, naj še omenim samo dvoje slučajev iz drugih krajev ter naj se samo malo dotaknem javnega življenja v Italiji, v kolikor ima v njega vpogled ujetnik. Na otoku Assinara pri Sardiniji so imeli ujetniki dnevno dozda na vsaki dan 300 gramov kruha ter malenkost mesa in juho. Vsaki dan jih je umrlo 300 do 400 mož. Spravljeni bolniki v tankajšnje bolnice so umirali, nikdo se ni brigal zanje in če je prišel na teden enkrat zdravnik, je samo vprašal: „Se li niste pokrepale, svinje avstrijske?“ In to je laški „cuore nobile“, s kojim se toliko hvalijo. In ti ljudje branijo Avstriji koroško fronto?

Na nekem drugem delavskem oddelku vojnih ujetnikov, večinoma Jugoslovanov, in sicer Monte Luceo pri Spoleto v provinciji Perugia, ujetniki že tretji mesec niso dobili ne plače in ne delavskih doklad.

40.000 delavcev iz Avstrije pride v Jugoslavijo.

Kakor je znano, je potoval pred kratkim naš socialnodemokratski minister Kristan po Avstriji službenim potom. Šlo je radi raznih kompenzacijskih stvari, se je reklo. Tajnik Wallisch pri organizaciji socialistov v Mariboru pa pripoveduje po shodih, da je sklenil Kristan pogodbo, da dobimo iz Avstrije 40 tisoč delavcev v našo državo. In mimogrede daje brco naši upravi ter namiguje, da dobimo ravno tiste zagrizence nazaj, ki smo jih poslali zaradi velike ljubezni do Avstrije pač tja, kamor jih je vlekle srce. Da so vzeli s seboj tudi svoje žolodce, se ne more pomagati, ker do sedaj še niso znašli načina, da bi srce in žolodec mogla živeti vsak v svoji državi. Zdi se pa, da bodo sčasoma naši internacionalci prišli in na to. Vsaj sedaj prakticirajo v tem smislu. Glavo in srce vsiljujejo Avstriji — žolodec pa Jugoslaviji. Pa dovolj o tem!

Koliko resnice je na teh 40.000, ne vemo. Brez podlage pa gotovo ni, če tudi molčijo merodajna mesta o tem. To je nam sumljivo. Zato opozarjamo pristojna mesta pravočasno na nekatere stvari pri tej akciji.

Priznamo, da manjka po posameznih obratih strokovno izvežbanih naših ljudi. Trajalo bode pač nekaj let, da dobimo svoj naraščaj. Treba je delati z vsemi močmi na to, da se to zgodi čimpreje. Za to dobo si bomo morali pomagati s tujci. Ze danes pa lahko zahtevamo, da bodo ti tujci naši delavci, ne pa naši gospodarji! Za svoje delo naj prejmejo pošteno plačilo, a da bi postali nad našim delavcem zopet gospodarji, kakor so bili nekaj, tega ne bomo pripustili nikdar. Našega naroda ne bodo več potujčevali taki ljudje, pa naj jih pripelje sam Kristan.

Kakšne ljudi si je Kristan zbral tam gori, si lahko mislimo. Govori se že tudi o marsikaterih nemškonalno demokratskih kolovodjih, ki so bili izgnani kot državi nevarni, da pridejo na svoja prejšnja mesta nazaj. Opozarjamo, da se desetkrat premisli pri dotičnikih, če so res nenadomestljivi. Vemo namreč iz pozitivnega vira, da socialističnih elementov vleče nazaj k polnim loncem ne samo žolodec, ampak tudi želja po oblasti in maščevanju. Odločno torej protestiramo, da bi se ti državni sovražniki vrnili na prejšnja mesta. To posebno še velja za naše obmejne kraje, med katere spada tudi Maribor. V obmejne kraje spadajo predvsem naši ljudje-domačini, ki so dovolj zavedni, da jih tudi internacionala ne bo raznarodila. Če pa že res tudi v obmejnih krajih potrebujemo na kakem mestu tujca, zahtevamo, da je dotičnik miren in pošten, ne pa hujskač, kakor so bili preje.

Naravnost povemo, da se ne bojimo tistih Kristanovih 40.000. Imamo drugega nujnejšega posla do-

LISTEK.

Ljotze Strašnik.

Izpod tujčevega jarma.

(Dalje.)

Med tem, ko so ujetnike drugih narodnosti spravili na delo že prej, so nas poslali kot zadnje v mesecu prosincu. Zadnji v 50.000 mož broječem taborišču. To čisto gotovo ni bila samo slučajnost, ampak poteza zavratne laške politike. Poslali so nas koncem prosinca v srednjo Italijo. Došli smo v mesto Spoleto, kjer so nas spravili v neko opuščeno cerkev, kakoršnih je v Italiji jako mnogo. Kameniti tlak v tej cerkvi in vedno oglašajoči se žolodec sta bila ovira, da to noč nismo zatisnili oči.

Drugega dne so nam porazdelili kruh, prišel je nas ogledati nek gospod „colonello“, ki nam je obljubil, da dobimo kruh tudi za nazaj za dva dni voznje. Kruh se je v skladišču živl sicer prejemal, pa kar sprofi so ga pokradli sinovi božjegrabnih stražarjev. Pokradli in ga nam prodajali! Po tridnevni zmrzovanju v tisti cerkvi so nas s samodreči spravili sukcesivno na kraj našega ujetniškega delovanja.

Zopetno prebiranje in inšpekcije! Začetkoma me je tako prebiranje in inšpiciranje jezilo, poniževalo, a nazadnje sem zrl flegmatično tje v en dan in stal

Nekega dne so ustavili delo. Mala straža ni vedela, kaj početi. Naznanila je poveljstvu grupe ujetnikov v Spoleto. To je poslalo več straže in municije, stara straža pa je dobila ukor, zakaj „te svinje“ ni takoj postrelila. Z bajoneti in batinami so jih spravili na delo v breg, kjer so delali in zidali velike vezne ceste. Ujetniku-naredniku ter komandantu so pa odrekli to vojaško stopnjo, ga ponoči zaprli, po dnevu je pa moral združiti ujetniki s krampom in lopato kopati v breg, dasi to drugim narednikom ni potreba. Laška krutost je pač dedščina Nerona, pri tem niso prav nič izbirčni. Prvi debeli drog je dovolj dober, z njim obdelovati ujetnika tako dolgo, da ali on pade nezavesten na tla, ali pa, da se zlomi drog. Mnogo se vem takih žalostnih dogodkov, a pomanjkanje prostora me sili, da neham.

Da se še dotaknem javnega življenja: Italija se mi zdi moralno kot ena sama velika javna hiša. Po glediščih in varietih se prepevajo najnesramnejši „canzoni“ s primernimi kretnjami, po ulici jih žvižga in ponavlja vsak šolarček. Naša večletna vojaška vzgoja je bila gotovo vse drugo kot moralna; a ko smo gledali to življenje, je nam vzbujalo stud. Družinsko razmerje je slabo, javna prostitucija cvete, po cestah se sprehajajo parfumirani in napudrani laški častniki kot gizdave demimondke. Kakšna razlika med temi laškimi degeneriranci in „majhno in ubogo Jugoslavijo“, kakor jo nazivajo v svojih listih.

(Konec prihodnjic.)

voli, kakor paziti na take elemente. Sicer je pa država sama dovolj interesirana na tem, da ima tu na meji zanesljive ljudi, ne pa osumljence, ki bi pripravljali pot našim sosedom preko sedanje demarkacijske

črte. Naj gredo tisti tisoči v zaledje, magari v Srbijo, kjer jih bodo najverjetneje rabili. Tam ne bodo nevarni državi. Na mejo pa ne smejo! Vsaj toliko ljudi pa imamo vendar še, da jih postavimo na mejo.

Krščanska misel.

1. Hercegovina (Kmečka zveza).

V Hercegovini sploh pravzaprav ni druge stranke nego katoliška ljudska stranka, oziroma Kmečka zveza. Nekaj mostarskih advokatov je sicer osnovalo svojo stranko, imenujejo jo „kmetijsko“, pa je zelo daleč od kmetov in njeno delovanje ne prestopi praga advokatskih pisarn. Ljudska stranka pa prepleta vse kraje Hercegovine. Ob volitvah se sploh ni bati volinoga boja, ljudstvo se bo soglasno izjavilo za krščanski program naše stranke. Ljudstvo je navdušeno za ljudsko stranko in je že zdaj polno hvaležnosti do nje. Ljudska stranka je namreč ustanovila za hercegovsko kmeto ljudstvo čvrsto gospodarsko organizacijo duhanarjev ali sadilcev tobaka. Samo lansko leto je rešila organizacija duhanarjev ljudstvu 15 milijonov kron, ki bi jih sicer vteknil v žep kapitalisti. V najkrajšem času bo začelo „Društvo duhanarjev“ nabavljati svojim članom poceni blago, ki ga potrebujejo in ga morajo danes kupovati za oderuške cene. Krščanska ljudska stranka povsod izvaja svoj glavni program: s krščansko ljubeznijo do bližnjega pomagati ubogemu ljudstvu do gmotnega blagostanja. Na Slovenskem je ustanovila posojilnice — Raiffeisnovke, razne kmetijske zadruge, Zadržno in Gospodarsko zvezo, v Hercegovini je osnovala Društvo duhanarjev. To društvo je za hercegovsko ljudstvo veličanska dobrot, ker je življenje v Hercegovini vsled slabega uvoza še težje nego drugod.

2. Hrvatska (Delavska zveza. Zenska zveza).

Hrvatsko kmeto ljudstvo se čvrsto organizira v svoji kmečki zvezi, ki je prva veja hrvatske ljudske stranke. Dne 6. januarja se je v Zagrebu v okrilju Ljudske stranke ustanovila še Delavska zveza ali „Klub krščanskih socialcev Ljudske stranke“. Kmečka in Delavska zveza pojdeti ramo ob ramo v volilni boj za krščanska načela, ki morajo zavladati v naši državi. Ne razredni boj med stanovi, kakor ga proglašajo socialisti, ampak vzajemnost med stanovi! To je krščanski program!

„Hrvatska katoliška zenska zveza“ je priredila od 7. do 11. prosinca socialni tečaj za žene, ki je bil prav dobro obiskan. Zadnji dan (11. prosinca) je dr. Markulin predaval o hrvatskem katoliškem gibanju. Pokazal je zgodovinski razvoj protiverskega gibanja na Hrvatskem, ki pa je takoj izvalo nasprotno katoliško gibanje. Njega početnik je škof Mahnič. Začela so se snovati na raznih vseučiliških katoliških akademskih društva, bogoslovni zbori, srednješolske, mladinske in prosvetne organizacije. Istočasno se je organizirala Hrvatska krščanska delavska zveza, Hrvatska katoliška Narodna zveza. Sporedno s tem pokretom

se jo začelo razvijati tudi zensko katoliško gibanje in v najnovejšem času se je osnovala Hrvatska katoliška zenska zveza kot centrala ženskih organizacij. Zenska zveza izdaja svoje glasilo „Zensko misel“. Slednjic je katoliško gibanje rodilo politično organizacijo, Ljudsko stranko.

3. Holandsko (Prvi katoliški shod).

Krščansko gibanje na Holandskem vodiye delavci, obrtniki in srednji stan. Zasluga holandskih katoličanov je, da v deželi pred enim letom ni izbruhnila revolucija. V novembru se je vršil prvi kongres katoličanov. Kongresu so prisostovali štirje ministri in ministrski predsednik. Ti možje so dali Holandski najboljše socialne postavbe: Osemurni delavnik, starostno zavarovanje, prost sobotni popoldan, starostno pokojnino itd. Kongres je pozval katoliško prebivalstvo, da združeno in možato stopi pred javnost. Sklenil je tudi pripraviti vse potrebno, da se ustanovi katoliško vseučilišče. Dosedaj so morali katoliški sinovi študirati na protestantskih vseučiliščih. Na mogočnem drevesu krščanskega gibanja se lepo razvija nova mlada veja na Holandskem.

4. Avstrija (Katoliška zenska organizacija na Stajerskem).

Na nemškem Stajerskem se Katoliška zenska organizacija izredno lepo razvija. Steje nad 40.000 članice. Deli se v tri velike smeri: 1. Zenska društva izobraženih in kmetijskih žen. 2. Krščanska zenska strokovna društva za delavke; združena so v deželni sedstvu katoliške zenske organizacije. Katoliška ženskiška društva, oziroma kongregacije in mladinske skupine. Vse tri smeri so združene v deželnem predsedstvu katoliške zenske organizacije. Katoliška zenska organizacija na nemškem Stajerskem šteje: 74 kmetijskih skupin z 21.000 članicami, 16 krajevnih in okrajnih skupin ter ženskih društev v mestih z 11.000 članicami, 32 dekliških društev z blizu 6000 članicami in 10 delavskih strokovnih društev z 2500 članicami.

V političnem oziru se smatra stajerska katoliška zenska organizacija kot del krščanske socialne stranke, v katero je organično zvezana po „Političnem odseku“. Ta odsek je na eni strani član zenske organizacije, da drugi strani pa podrejen vodstvu krščansko-socialne stranke. Zenske poslanke in občinske svetovke so združene v socialnopolitičnemu ženskemu klubu, ki tvori zvezo med katoliškim ženstvom in zakonodajnimi oblastmi. Stajerska katoliška zenska organizacija je zastopana v centralnem odboru političnega krščanskega ženskega gibanja v Avstriji, ki ima svoj sedež na Dunaju.

ko reakcijo in vsak poizkus povrnitve k staremu sistemu. Ta dogovor se potemtakem obrača pač v prvi vrsti zoper Habsburžane in zoper Madžare.

Oddaja premoženja v Avstriji in na Češkem. Na Dunaju in v Pragi obravnavajo sedaj načrte zakonske predloge o delni oddaji premoženja v pokritje državnih dolgov. Pri nas, kjer smo ozdravljenja našega denarnega stanja najbolj potrebni, se nato seveda niti ne misli in vsled tega smo že prišli tako daleč, da prvega v mesecu vlada nima niti denarja, da bi izplačala uradnike. Na Dunaju so seveda zastopniki nemške narodno-svobodomiselnosti ali liberalne stranke odločno pri temu davku in njihov govornik dr. Wutte je v svojem govoru razkril žalostno sliko avstrijskega beraštva. Rekel je, da bi oddaja premoženja vrgla 12 do 15 milijard, državni račun pa izkazuje na leto (vštevši stroške za žito, katero je treba plačati v tujini) 36 milijard. Torej bi tudi, ako bi vsi prebivalci oddali državi del svojega premoženja, tisto zajedli v kratkem času. Sicer bi pa po njegovem mnenju prišlo prepozno, ker mora priti preje državni bankerot, kot se bo premoženje oddalo. Edina pot je po njegovem mnenju državni bankerot, ki naj se izvede hitro in v redu, če ne, pride pozneje popolnoma neurejeno. Tako lepo gospodarsko sliko Avstrije razvija tisti dr. Wutte s Koroškega, ki je zastopal Koroško pri mirovni pogodbi z Avstrijo in se tako boril v Parizu, da bi koroški Slovenci prišli pod Avstrijo.

Madžarska.

Volitve v parlament na Madžarskem se bodo vršile 25. t. m. Volilna pravica bo splošna in tajna. Za 161 mandatov so nastopile razne stranke. Od teh boste dobile pretežno večino obe krščanski stranki: Krščansko socialna stranka pod vodstvom ministrskega predsednika Huszarja in stranka malih kmetov, katero vodi minister Friedrich. Ti dve stranki ste sklenili v 30 volilnih okrajih dogovor. Ob volitvah se bodo nastopile: središnja stranka, katero krmarit trgovinski minister Heinrich in Narodno demokratska stranka, ki je prijazna židom. Socialno demokratska stranka ne bo udeležena pri volitvah radi svojih zvez s komunisti.

Po mirovni pogodbi izročeni Ogrski izgubi Jugoslavija Bajo in Pečuh, od Baranje jej ostane le še majhen del. Glede železniške postaje Kola in Kotor Karais naj se sklene z Jugoslavijo pogodba. Madžari izgubijo pravico do Reke na korist Italije. Onim državam, iz katerih ozemlja je dobivala Madžarska tekem vojne živino, mora vrniti primerno število živine. Madžarska armada bo obstajala iz prostovoljcev v številu 35.000, mož, od katerih sme biti sa-

mo 5% častnikov in 0.65% podčastnikov. Zandarmarija, policija in finančna straža ostanejo kot v letu 1913. Donavsko brodovje se razpusti in Ogron se odvzamejo vsi zrakoplovi. Vojni ujetniki se vrnejo, ko se bo uveljavila ta pogodba. Meje med Ogrsko, Jugoslavijo in Rumunijo bo določila 7 članska komisija.

Redenske novice.

Mara Koprivnikova †. V petek, dne 23. t. m., je nehale biti dobro in blago srce Mare Koprivnikove. Kdo je ni poznal, tega ljubeznivega dekleta, katero je s svojim skromnim vedenjem in s svojo visoko inteligenco očaralo vsakogar, ki je prišel z njo v dotiko? Njeno dobro srce je slulo daleč na okrog, ni ga mogla videti reveža in posebno ne starke, ki jej ne bi pomagala po svoji moči. Posebna dobrotica pa je bila ubogim dijakom, pomagala je, kolikor ji je dopuščal čas, pri vsaki dijaški zbirki, pa tudi pri vsakem drugem narodnem delu. Bili so časi, ko smo se tu v Mariberu borili za obstanek vsakega narodnega društva, ko je moral biti vsak Slovenec in vsaka Slovenka, kakor steber na svojem mestu, da nas ni pobil vsenemški vihar. Takrat je bila Mara med prvimi, ki so se borili za naš obstanek. Tudi leto 1914 jo je našlo neomahljivo in trdno kot skalo na svojem mestu. Ni se bala podpisati majniške deklaracije, čeravno je bilo to takrat nevarno. Bledela so ji sicer lica, ko je morala gledati, kako sta ji brata odhajala v vojno in kako je nemčurska krutost gnala naše najboljše može in žene v ječe, a prebolela je to v nadi na našo boljšo bodočnost. In zdaj, ko nam je prisijala zlata svoboda, poklical jo je Vsemogočni na lepše plačilni Blag bodi deklici spomin!

Umrla je dne 16. t. m. je po kratki bolezni občepriljubljena gospodična Marija Kupnik, poštarica na podplatu, iz znane in ugledne obitelji Kupnikove. Ogromna udeležba pri pogrebu je pač najboljši dokaz, kako priljubljena je bila rajna poštarica. Rodbini Kupnikovi naše sožalje, blagi pokojnici pa svetila večna luč!

Maribor — pod uplivom obletnice 27. januarja. V Gradcu se pripravljajo na obletnico „krvavega dne v Mariboru — 27. januarja 1919.“ S predpripravi za to obletnico so že začeli internacionalci v delavnici južne železnice, kjer so pometal na cesto vse zavedne slovenske delavce in uradnike. Obhajanje obletnice vsenemškega 27. januarja, to je torej Favajova „internacionala“! Policija in vojaštvo naj bosta na nogah, da se ta socialdemokratski internacionalizem ne bo združil s pangermanizmom in ne bo prišlo do neljubih izgrediv.

Redni promet na železnicah. Od danes naprej je zopet upostavljen na vseh železniških progah redni promet po starem voznom redu. Od dne 26. t. m. vozita na progi Dunaj—Trst še dva vlaka. Vlak Dunaj—Trst vsaki ponedeljek in petek, vlak Trst—Dunaj vsaki torek in soboto.

Cenzura, kje si? Celo v Jugoslaviji je pri cenzuriranju listov dvojna mera, da — dvojna mera med glasili naše stranke in socialdemokratskega v — nemškem jeziku. Cujje, kar se drzne pisati mariborska „Volksstimme“ v št. 7: „Der Staat (Jugoslavija) ist im entwickeln begriffen, es sind ihm infolge des Friedensdiktates verschiedene Gebiete zugefallen, welche nicht von Slaven bewohnt sind.“ Kje pri nas v Jugoslaviji dobite le 1 km zemlje, na katerem bi ne bivali Slovani? Protidržavne trditve in laži lahko mirno raznaša med ljudstvo iz svojega vsenemškega vidika ta mariborska „Volksstimme“, kaj takega ne vidi in ne zapleni naš dr. Senekovič, ako pa mi prinesemo kake polemijo o dr. Pfeiferju na povelje deželne vlade, pa je takoj cenzurni meč pri rokah. To je dvojna mera za Nemece in nas, proti kateri protestiramo z vso odločnostjo.

Darežljivi Voglar in demokratski kruh. Se se spominjate, g. šolnik Voglar, kako ste obljubljali v oni govoranci v imenu demokratske vlade na balkonu mariborskega magistrata, da nam bodo dali vladni demokratski in socialisti vsega za življenje potrebnega. Po tej obljubi je že preteklo nekaj mesecev, o kakih življenjskih podarjenih potrebščinah od strani sedanje vlade ni ne sluha in ne duha. Maribor je skoro brez kruha in moka in še ta moka, ki se jo dobi, je po 10 K 1 kg. Za kruhom pa stikajo meščani in delavci zaman pri vseh pekih. G. Voglar, Vaših in demokratsko-socialističnih obljub ne moremo jesti, zahtevamo kruha, katerega ste nam javno in v imenu vlade obljubljali. Demokratske na ves glas raztrobenane obljube, ljudsko prazni želodeci in občeno nezadovolje, to so dejstva demokratsko-socialistične vlade in njenih JDS pridigarjev s šolnikom Voglarjem na čelu.

Naša vlada in pomanjkanje manufakturnega blaga. Poleg raznih drugih življenjsko potrebnih primanjkljajev je pri nas dokaj občutljivo pomanjkanje raznega manufakturnega blaga. To žalostno pomanjkljivo dejstvo moramo beležiti na brezbrizno odgovornost naših vladnih demokratov. Na Češkem so vse manufakturne tovarne v polnem obratu in teku. Vse češko blago gre za zdravo valuto v Avstrijo, Francosko in na Angleško. Naša sedanja vlada ne gane niti z mazinco, da bi nam naročila iz Čehoslovaške potrebnega blaga za obleke. Od Francozov in Angležev moramo kupovati in nabavljati češko manufakturno in to seve za ogromne cene v francosko-angleški valuti, mesto da bi ga dobivali po posredovanju naše vlade direktno in bolj po ceni naravnost iz Češke. Tako brezbrizno postopanje od strani demokratov in socialistov pač ne rodi med ljudstvom zadovolja, ampak razočaranje in upravičeno ogorčenje. Voženj za dobavo blaga iz Češke naši ministri: trgovina Kramer in šumar Kristan ne poznata!

Politične vesti.

Jugoslavija.

Demokratsko socialistična vlada in njene stranke zahtevajo, da naj se sestavi ustavni odbor potom sporazuma med strankami brez vpoklica parlamenta. Vladne stranke vidijo v vpoklicu Narodnega predstavništva nevarnost za svoj obstoj. Hočejo se obrniti do ljudstva ter preiti k volitvam.

Odgovor jugoslovanske delegacije glede jadranskega vprašanja je zavrnil vrhovni svet in določil štiridnevni rok, v katerem se mora sprejeti zadnji predlog vrhovnega sveta, ali se pa udeležiti londonske pogodbe. Italija zahteva od nas otoko: Kis, Lošinj in Pelagruž in da se pomakne Wilsonova črta do Reke. Zahteva suvereniteto Reke in Zadra pod zvezo narodov.

Beograjska vlada je odklonila te zahteve Italije. Nitti je izjavil, da umakne vse koncesije na korist Jugoslavije in zahteva izvršitev londonskega pakta.

Mlajši klub republikancev, ki izdaje v Beogradu svoj list „Republiko“, se je združil z republikanci, katere vodi Prodanovič. Delovali bodo kot ena stranka, imeli skupno glasilo in nastopali skupno pri volitvah.

Čehoslovaška.

Oddaja premoženja v Čehoslovaški. Čehoslovaška ljudovlada je že sprejela zakon, glede oddaje premoženja. Kot podlage za oddajo bo služila razlika med premoženjem dne 1. januarja 1914 in 1. marca 1919, in sicer le tedaj, ako znaša razlika več kakor 5000 kron. Pri prirasku na premoženju do 10 milijonov kron bo znašala oddaja od 1 do 30 odstotkov, prirastek na premoženju od 10 milijonov naprej bo pa obdačen s 40 %. Dražavno premoženje je davka prosto. Oddaja premoženja se bo morala izvršiti v šestih polletnih obrokih in se bo smela plačevati tudi z nepremičninami in vrednostnimi papirji.

Avstrija.

Dogovor v Pragi. Dunajski državni kancelar dr. Renner je nedavno romal v Prago. Kakšne potrebe so ga k temu prisilile, ni bilo povedano, a po splošnem mnenju so bile v prvi vrsti potrebe želodeca in kurjave. Ravnokar je pa poročal češki minister dr. Beneš o pogovoru z dunajskim kancelerjem in povedal mnogo več, kot se je mislilo. Povedal je, da sta Češka in Avstrija sklenili obrambno zvezo zoper vsa-

Izobraževalno in bralno društvo v Slivnici pri Mariboru priredi v nedeljo, 1. svečana, popoldne po večernicah, v Društvenem domu ljudsko igro „Deseti brat.“ K obilni udeležbi vabi odbor.

Katoliško bralno društvo pri Sv. Lenartu v Slov. gor. in telovadni odsek Orel priredi na Svečnico, dne 2. februarja, popoldne ob treh, v dvorani g. Arnuša narodno igro „Reveček Andrejček.“ Po igri prosta zabava s srečolovom, boj s končeti itd. Med odmori in pri prosti zabavi igra narodna godba na lok. Cene sedežev običajne. Brez kakih posebnih vabil. K prav obilni udeležbi vabita odbora.

Kmetijski pevski zbor iz Macinec priredi dne 31. t. m. v Ptujju medžimurski večer. Prvikrat bomo pozdravili naše kmetijske brate iz Medžimurja v naši Sloveniji, prvokrat bodo posetili naši osvobodjeni Medžimurci našo Štajersko, naš Ptuj. Ni nam popolnoma neznan mešan kmetijski zbor iz Macinec, čitali smo že o triumfih, ki jih je žel v Zagrebu, Varaždinu in Čakovcu. Radi tega pokažimo tudi mi Slovenci interes za ta renomiran seljaški zbor in po hitimo v Ptuj, da jih s tem obiskom pridobimo še za naš Maribor.

Predprodajo vstopnic za Planinski ples se je dalo za člane g. Majer Franjo, trgovca na Glavnem trgu, za nečlane gđe. Lenart, trafikar v Gosposki ulici in g. Ellinger, trgovec na Magdalenskem trgu. Vstopnina znaša v predprodaji za člane 12 K, za nečlane 20 K, pri večerni blagajni dne 1. februarja za člane 15 K, za nečlane 25 K. — Preskrbite si pravočasno stopnice, ker se jih je izdalo le omejeno število.

Mala naznanila.

- Proda se 8 letna rumena kobila, 8 letni beli Tolar, konj, za lahko in težko vožajo tesarske treske in drve pri Josip Nekrep, Maribor, Mozartova ulica 69. 28
- Kupimo prazne vreče. Ponudbe na „Balkan“ trg. šped. in komis. del. družba v Mariboru. 42
- Perzijske kože, labudov kožuh, vezano dekliško obleko, svinatno obleko roza-barve, belo šipkano obleko, batistao obleko, roza-atlas čevlje, zeleno prepiogo, siv kostim, bluze, nogavice, rokavice, mojderce, drkalico, britev, majhen železni štedilnik, veliko perilno banjo, kafe, sobni telovadni aparat, likalno desko, štelajo in razno drugo proda gđe. Šmidl, Maribor, Koroška cesta 18, I nadst. 48
- Krojaškega učenca iz poštene hiše sprejme takoj Alojz Arbeiter, Maribor, Dravska ulica 15. 25
- Šifanec Andrej trgovec v Račah proda 1000 komadov svežih jajc. 66
- Pekarija na Spodnjem Štajerskem ali na Hrvaškem se vzame v najem. Naslov v upravnitvo lista. 60

Izurjeno uradnico
stenografino sprejme dr. R. Pipuš, odvetnik v Mariboru. 61
Slovenci širite „STRAŽO“

Sobarico, iz boljše rodbine sprejme veletrgovec A. Rupp, Osijek Kolodvorska cesta 34. (Slavonija) Rodbina obstoji iz 2 oseb in kuharice. Zagotovljeno ji je dobro ravnanje, hrana in plača. Dopise če mogoče s sliko, katera se vrne. Službe dobe lahko sobarice in kuharice v Osijeku tudi pri drugih znanih rodbinah. 55

„Vardar“
sialna kava na debeločin drobno! glacirana in neglacirana odprta v vrečah, kakortudi glacirana v zavoj po 200 in 500 g poljubno množino po najniž. dnevn. cen. prodaja

Jvo G'govič.
Glavni trg št. 21
podružnica MARIBOR.

Les 22
rezan, tesan, okrogel, drva in oglje kupi v vsaki množini

„Sever“
društvo lesnih industrijalcev dravske doline
MARIBOR
Tegethofova cesta 45.

Cebelni vosek,
suhe satine in odpadke sveč kupuje po najvišji dnevni ceni J. Kopač, svečar v Ljubljani, Gospodarska cesta 90, Spodnja Šiška. 1799

Kupujem
po najvišjih cenah hlode, rezan in tesan jelov kakor trd les ter vsakovrstna drva za kurivo. Viktor Glaser, lesna trgovina v Rušah pri Mariboru. 1796

+

Pretresla nas tužna vest, da je gospodična

Mara Koprivnik

disponentinja

nepričakovano preminula. Naši blagi sodružnici, ki je bila izvanredno blagega značaja, hočemo ohraniti trajen spomin. Bodi ji zemljica lahka!

Maribor, dne 24. prosinca 1920.

Petrolejska družba.

Šivilja
Frانيا
Vodušek
Maribor
Koroška c. 31/1.
se priporoča osnjo-
nim naročnikom. 30

!! Cene nižje!!

Prva slov. brivnica
Tegethofova ulica št. 22
(preje g. Gredlič)
se slavnemu občinstvu priporoča. Za točno in čisto postrežbo jamči
1824 Fran Novak, brivec.

E. KOHNSTEIN
in A. REISMAN
trgovina z usnjem
MARIBOR
GRAJSKA ULICA 20
priporočata slavnemu občinstvu svojo bogato zalogo raznovrstnega usnja ter črečljarskih potrebkina po najnižjih cenah. 52

Potrebujete trpežne
? čevlje? !

Potem si oglejte veliko zalogo pri
Jakobu Lah, Maribor, Glavni trg 2

tam dobite zanesljivo močne, vsakovrstne čevlje, po najnižji ceni tako tudi galanterijsko blago, torbice za trg, potne košare itd.

Postrežba točna! Cene brez konkurence!

OGLASNA ODPRAVA „JADRAN“, MARIBOR.

Pšenične otrobe
57 prve vrste oddaja v vsaki množini v eksportni trgovini
Ferdo Sert, Maribor,
Koroška cesta 21.

Nadomestiti
se zamore popolno pomanjkanje bombaževnega blaga, oziroma zelo visoka cena istega, z barvanjem domačega platna za poletno obleko.

Barvam moško in žensko obleko svetlo in temno, v modri, rjavi, črni, sivi in zeleni barvi

Izdelam za žensko obleko ubeljeno domače platno, najmanj 8-10 m dolgo kot modro (plavo) tisk (po vzorcu).

J. Pinterič, tovarna modrotiska
Velikovec, Koroško.

+

S prežalostnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem bridko vest, da je naš iskreno ljubljeni mož, oče in brat gospod

Matija Krajnc
usnar in posestnik v Gornjemgradu

dne 22. januarja 1920 zvečer ob 3/4 6 uri, po kratki in mučni bolezni, previden z sv. Zakramenti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega rajnega se je vršil v soboto 24. jan. ob 10. uri dop. na pokopališče sv. Marije Magdalene, kjer so se tudi brale sv. maše zadušnice.

Priporočamo ga v pobožno molitev.

Jožef, Franc, sinova.	Ivana Krajnc, žena, Ana vdova Bezovšek, Ivana, Štefanija, hčere.	Marija Vogel, Franca Fricel, sestri.

SODE
posebno za mast

in zaboje odda preživilni urad okrajnega glavarstva Maribor na javni dražbi. Dražba se vrši v četrtak dne 29. t. m. in sicer:

dražba za sode ob 9 uri v Edmund Šmidovi ulici št. 8, dražba za zaboje ob 11 uri v Meljski cesti št. 26, (tvrška Gulda.) 65

! Novosti za neveste !
POZOR!

Ne zamudite prilike si ogledati ravnokar nove došle zalogo raznega manufakturnega blaga, pri trtki: 49

Sirec & Drogenik, Celje
Krekov trg št. 3

POZOR!
Velika izbira svilenih robcev.

„CROATIA“ 567-250

zavarovalna zadruga v Zagrebu.
Zavarovalni oddelki:

Požar Vlom Nezgode
Življensko zavarovanje Ljudsko zavarovanje brez zdravniške preiskave.

Ponudbe sprejema in daje pojasnila:
Okrajni zastop za Maribor in okolico.

Stevo Tončič, Maribor Windenauerjeva ul. 8.